

Олексюк Олеся Романівна, викладач кафедри змісту і методик навчальних предметів Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук.

ЕЛЕМЕНТИ STEM-ОСВІТИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми. У зв'язку з розвитком технологій, інформатизацією сучасного суспільства змінюються пріоритети освітньої галузі. Одним із її провідних завдань стало виховання особистості, здатної до самоосвіти і саморозвитку, яка вміє опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення проблем. У діяльності людини дослідницька поведінка є універсальною рисою, що пронизує всі інші види діяльності. Поняття дослідницької поведінки знаходиться у взаємозв'язку з такими фундаментальними поняттями як навчання, інтелект, творчість [2, 3].

Одним із напрямів інноваційного розвитку дослідницької роботи є система навчання STEM. У цій системі навчання гармонійно поєднано науку (S), технологію (T), інженерний підхід (E) та математику (M). Адвокати STEM-освіти зазначають, що завдяки цьому діти розвивають критичне мислення та технічну грамотність, навчаються вирішувати практичні задачі, працювати в команді, знайомляться з новітніми технологіями, стають винахідниками. Асоціації, що виникають з концепцією STEM – це, насамперед, обдаровані діти; це поглиблене вивчення природничих дисциплін; це програми для учнів старших класів. Проте це хибне враження оскільки кожна вікова категорія дітей має певні особливості щодо впровадження STEM – технологій у навчальний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розкриттю теоретичних основ впровадження STEM-освіти присвячені праці В. Величка, О. Данилової, О. Патрикеевої, О. Лозової, С. Горбенко, Н. Гончарової. Актуальність запровадження STREAM-освіти з дошкільного віку обґрунтовано у роботах науковців О. Грицишина, К. Крутій, І. Стеценко. Зарубіжний досвід упровадження STEM-освіти описано у дослідженнях О. Ковалеко, А. Фролова. Отже проблема

STEM активно досліджується у науково-педагогічному просторі, де науковці дають або загальну теоретичну характеристику або зосереджують свою увагу на окремих аспектах STEM–освіти.

Метою дослідження є аналіз форм, методів та засобів STEM-освіти для ефективного впровадження в навчальний процес початкової школи.

Для того, щоб бути успішним у більшості сучасних професій, необхідна інтеграція максимальної кількості навичок. Але як підготувати до цього дітей, які навчаються за програмами, у яких максимально диференційоване вивчення навчальних предметів. Для ефективного розв’язання зазначеної проблеми одним з ефективних інструментів вважають STEM-освіту. Методика STEM-освіти дозволяє організувати проектну, навчально-дослідницьку діяльність в школі і поза нею, за формою змішаного навчання, і показати учням, як науковий метод може бути застосований у повсякденному житті. Дослідні проекти побудовані на ідеї навчання учнів із застосуванням міждисциплінарного і прикладного підходу.

Нині впровадженням STEM займаються, зазвичай, за власною ініціативою ентузіасти у формі додаткової, позашкільної освіти. На рівні МОН створено відділ STEM-освіти [1], що займається розробленням нормативно-правових документів, науково-методичних матеріалів щодо супроводу впровадження STEM-освіти; забезпечення науково-методичного супроводу експериментальної інноваційної діяльності на базі загальноосвітніх навчальних закладів, які запроваджують STEM-освіту; координацією діяльності робочих груп тощо [4].

Однією зі складних сучасних педагогічних, психологічних проблем є підготовка вчителя до роботи за STEM-програмами. Перевагою вчителя початкової школи щодо впровадження STEM–освіти, є те, що він уже є учителем універсалом і може зреалізувати інтегроване дослідження, досягти розвивальну, дослідницьку, проєктивну мету проєкту. А також створити умови та організувати урок таким чином, щоб учні, мали змогу, використовуючи новітні технології, отримати знання, спільно працювали над проєктом, пристроєм, приладом, що можна реалізувати у реальному житті.

Оскільки, основним джерелом інформації для сучасних учителів та учнів є Інтернет багато цікавих ресурсів можна знайти в мережі.

Яскравий блог (<http://babbledabbledo.com/>) та канал на сервісі YouTube з цікавими ідеями для дітей різного віку Babble Dabble Do

Колекція відеороликів Vi Hart (<https://www.youtube.com/user/Vihart>) містить найрізноманітніші теми, від спіралей в математиці до числа π та Анти- π .

Канал з короткими і простими проектами для дітей початкової школи. Tinker Lab (<https://www.youtube.com/channel/UCZxrfiMHHYjdkTeXeFKazeg>) стане у нагоді для розвитку навичок креативності. Нові відео додаються щотижня.

Добірка яскравих відео роликів з розділів математики, науки, мови, мистецтва на каналі TedEd (https://www.youtube.com/channel/UCsooa4yRKGN_zEE8iknghZA).

Україномовний канал сервісі YouTube Цікава наука. Переклад і озвучення науково-популярних та освітніх відео на різні наукові теми з фізики, астрономії, біології, географії та математики.

Для учнів початкової школи впровадження STEM-програми передбачає формування позитивного ставлення до наукової творчості, навичок дослідницької діяльності, розвиток креативності мислення, творчих здібностей та, насамперед, здібностей до винахідництва, ознайомлення зі STEM-галузями і професіями; стимулювання інтересу до подальшого опанування курсів, пов'язаних зі STEM.

Спільна робота над практично-спрямованим проектом сприяє формуванню у дітей навичок роботи у команді та розвитку критичного мислення, а одночасне вивчення і застосування науки і техніки може створити безліч інноваційних проектів.

Отже, впровадження STEM-програм в закладах освіти дозволить учням опанувати алгоритми наукового дослідження, зрозуміти комплексно проблеми навколишнього світу, навчитися критично оцінювати відомості, вирізняти об'єктивні причини явищ, переконатися, що наука – найважливіший рушій розвитку суспільства та технічного прогресу. Для закладів освіти STEM пропонує інноваційні методики навчання та оновлення змісту навчальних дисциплін відповідно до вимог сучасного розвитку технологій та потреб ринку праці.

Список використаних джерел

1. Відділ STEM-освіти [Електронний ресурс] // Інститут модернізації змісту

освіти. – Режим доступу до ресурсу: <https://imzo.gov.ua/pro-imzo/struktura/viddil-stem-osviti/>.

2. Олексюк О. Р. Сутність та дидактичні основи науково-дослідницької діяльності майбутнього вчителя інформатики / О. Р. Олексюк // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. - 2012. - № 13. - С. 129-132. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_2_2012_13_20.

3. Олексюк, О. Р. Модель використання системи DSpace для активізації науково-дослідницької роботи майбутніх учителів інформатики / О. Р. Олексюк // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2 : Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. - Вип. 15 (22). - С. 154-160.

4. Патрикеева, О. STEM - освіта : умови впровадження у навчальних закладах України / О. Патрикеева, О. Лозова, С. Горбенко // Управління освітою. - 2017. - № 1. - С. 28-31